

Hunyadi János mint — Joan Corvinul.
 «Nagyrománia» ünnepe. Erdély elrablásának a tízéves évfordulóját. A «jubileumi» cécoról természetesen nem maradhat el a román posta sem, amely «ünnepi» bélyegsorozatot bocsát ki. Eddig rendben van a dolog. Utóvégre a román királyi postának teljesen belügye az, hogy milyen bélyegekkel okoz meglepetést a filatelistáknak. De — és itt jön az, amihez nekünk is van valami kis szavunk. A minap megszállott területről levelet kaptam, amelynek a borítékja úgynevezett jubileumi bélyegekkel van teleragasztva. Ezeket a bélyegeket nagy ámulattal fedeztem fel aztán Ferdinánd néhai román király, Stefan cel Mare, Mihai Vitearu és Brancoveanu nevű «nagy» oláh vajdák mellett, «Joan Corvinul» néven — Hunyadi Jánost. Hunyadit, a mi Hunyadinkat, Magyarország egykori kormányzóját, az egész keresztény világ legendáshírű hőst. Nevetnivaló. Ez a hirtelen megnőtt balkáni állam eljárása hasonlít az ősi nemesi birtokot pénzzel megszerzett szatócséhoz, akinek nem elég a kastély, a föld, hanem őseket is szeretne vásárolni magának. «Nagyrománia», miután eltulajdonította tőlünk Erdélyt, most Hunyadi Jánost is — állítólagos oláh származására hivatkozva — szeretné «adoptálni». Furcsa precedens. Mit szólnának a bukaresti urak, ha erre hivatkozva az oroszok elvitatnák tőlük legnagyobb költőjüket, Eminovicit (Eminescut), a bolgárok meg kiválnak tartott történettudósukat, Jorgát. Hátha a görögök emelnek majd igényt a bélyegen díszelgő Brancoveanura? Fogas kérdés, úgy-e?

Hunyadi Jánosnak, ha jól tudom, kétszer volt dolga az akkori oláhokkal, az ő állítólagos «fajtestvéreivel». Először, amikor 1442-ben a szentimrei győzelem után bevonult Havasalföldre és a havasalföldi meg a moldvai vajdát a magyar korona felsőbbbségének elismerésére kényszerítette. Másodszor meg 1448-ban, a rigómezei csatában, ahol a szövetséges Dan oláh vajda elárulta őt és ellene fordult. Talán csak nem erre a két eseményre akarnak

minket emlékeztetni ezzel az «adoptáló» jubileumi bélyeggel? Ha igen, felesleges munka, mert anélkül is tudjuk. Jól tudjuk.

Joan Corvinul a bélyegpapiroson. Ők találták ki. Tartsák meg. De a miénk volt és miénk marad — Hunyadi János. (m. l.)

Beregi Oszkár üzen. Nem tudom, a *Napkelet* olvasói észrevették-e már, hogy az utóbbi időben ismét egyre többször vagyunk kénytelenek találkozni Beregi Oszkár nevével. Egyik baloldali lap a másik után közöl újabb szerepléseiről beszámolókat, vagy interjúkat a «koronás nagy művészből», aki a magyar határtól alig néhány kilométernyire, Bécsnek magyar szökevényektől nyüzsgő büszke várában ütötte fel a sátorfáját. Sőt egy újabb színes riport tanúsága szerint már Budapesten is megjelent: megtekintette a város nevezetességeit és újra elutazott. E meleghangú, majdnem hódolatteljes beszámoló szavai mögött könnyű észrevenni az intenciót. Beregi üzen általuk Magyarországnak, hálátlan hazájának, amely immár tíz teljes esztendeje merészli nélkülözni művészi életéből a «magyar Kainzot». Üzen pedig megbocsátással és lerázhatatlan ragaszkodással. Nem úgy, mint Coriolanus, vagy mint athéni Timon. Nem! Ő szívesen elfelejti hálátlan hazájának a számkivetés keserű nélkülözéseit, kész hazajönni, kész áldozatot is hozni és itthon működni busás fellépti díjak reményében. Elvbarátainak táborra pedig a *keresztényi* szeretet nevében hajlandó nyomban bocsánatot adni tévelygő fiának.

E sorokban nem akarunk polémizálni azokkal, akik Beregit a magyar színművészet nyereségének tartják. Nem említjük kellemetlen torokhangját, értelmetlen hadarását, hányaveti mozdulatait, a színpadi keretből magát kifitogtató kokettériáját, vagy erőltetett interpretációit. Nem akarjuk a budapesti közönségnek emlékébe idézni Romeóját sem — a szenvedélyviharzást vakarózással kifejező Romeóját

— mindezt nem tesszük, mert hiszen, aki Beregit nagy művésznek tartja, azzal úgysem lehet vitatkozni, azt szerénységéért irigyelni kell.

Megelégszünk pusztán annyival, hogy Bereginek annyit hangoztatott magyarságáról egy kis anekdótát beszéljünk el. Nem a szovjet idejéből valót, hanem sokkal régiebbet!

A kitűnő művész nemzeti színházi első fellépte Szigligeti Edének *II. Rákóczi Ferenc fogsága* c. darabjában zajlott le. Valóban lezajlott! A Nemzeti Színház régi nemes gárdája és finomízlésű közönsége nehezen szokott hozzá, hogy ilyen nagy nemzeti hőst, mint Rákóczi, ennyire kétségtelenül és szembeötlően nem magyar származású színész játsszék. Az első előadáson tehát a Bercsényit ábrázoló, igazán fajmagyar

színész a Rákóczi-Beregihez intézett egyik mondatot kissé célzatosan találta megnyomni:

«*Én Lengyelhonba megyek. Önnek sok rokona van ott. Nem üzen nekik semmit? Épen semmit?*»

Lőn erre visszafojtott kuncogás a színpadon és hahota a nézőtéren!

Beregit azonban mindez nem zavarta. Efajta apróságokat észre nem vevő ambícióval játszotta tovább Rákóczit, később pedig drámairodalmunk többi nemzeti hőst.

A Bécsben mártírkodó művésznek azóta bizonyosan kiröppent emlékezetéből ez a lengyel incidens. Nem is Lengyelországba üzen tehát, hanem Magyarországra.

Teheti. «Sok rokona van ottan!»

Thalianus.